

Sygn. akt III Ns 598/21

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2022 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, Wydział III Cywilny

w składzie: Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Janik-Białek

Protokolant: sekretarz sądowy Paulina Kłos

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2022 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z wniosku **F. M.**

z udziałem **Z. M. (1)**

o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)

postanawia

1. zobowiązać uczestnika Z. M. (1) do opuszczenia lokalu mieszkalnego nr 17a znajdującego się w budynku położnym w S. przy al. (...) i jego bezpośredniego otoczenia w odległości 50 metrów;
2. przyznać od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie na rzecz adw. K. K. kwotę 147 (stu czterdziestu siedmiu) złotych i 60 (sześćdziesięciu) groszy, w tym 27 (dwadzieścia siedem) złotych i 60 (sześćdziesiąt) groszy podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną uczestnikowi z urzędu.

Sędzia Małgorzata Janik - Białek

Sygn. akt III Ns 598/21

UZASADNIENIE

postanowienia z 19 sierpnia 2022 r.

W dniu 20 grudnia 2021 r. wnioskodawczyni F. M. wniosła o zobowiązanie uczestnika Z. M. (1) do opuszczenia mieszkania nr 17a położonego w S. przy al. (...) zajmowanego wspólnie z wnioskodawczynią.

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawczyni wskazała, że lokal nr 17a położony w S. przy al. (...) zajmuje wspólnie z uczestnikiem, który jest jej małżonkiem, na podstawie umowy najmu. Lokal ten należy do zasobów Gminy M. S.. W lokalu zamieszkuje również ich syn D. M.. Wnioskodawczyni dalej wskazała, że od około 2 lat uczestnik znęca się nad wnioskodawczynią psychicznie oraz uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie poprzez wszczywanie awantur. Uczestnik obraża wnioskodawczynię i grozi jej śmiercią. Po zdarzeniu, podczas którego uczestnik groził wnioskodawczyni dekapitacją za pomocą siekiery F. M. złożyła zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. Prokurator zastosował wówczas wobec uczestnika środki zapobiegawcze. Mając na uwadze powyższe wnioskodawczyni wniosła jak na wstępie.

W dniu 31 grudnia 2021 r. udział w postępowaniu zgłosił Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin – Ś..

Pismem złożonym 10 stycznia 2022 r. wnioskodawczyni wskazała, że postępowanie karne przygotowawcze wobec uczestnika zostało zakończone złożeniem wniosku o umorzenie postępowania i zastosowanie wobec uczestnika środków zabezpieczających. Ponadto na podstawie decyzji Prezydenta Miasta S. uczestnik został wymeldowany z lokal nr 17a położonego w S. przy al. (...).

Podczas rozprawy w dniu 18 stycznia 2022 r. oraz w piśmie z 20 stycznia 2022 r. uczestnik wniósł o oddalenie wniosku. Wskazał, że jest chory – cierpi na zaburzenia psychiczne. Nigdy nie znęcał się nad żoną, nie stosował wobec niej przemocy, nie groził jej. Małżonkowie jedynie kłócili się, ale następnie godzili.

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2022 r. Sąd zwolnił Z. M. (1) od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla uczestnika pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2022 r. Sąd oddalił wniosek wnioskodawczyni o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Podczas rozprawy w dniu 19 sierpnia 2022 r. wnioskodawczyni rozszerzyła wniosek o żądanie nakazania uczestnikowi opuszczenia także bezpośredniego otoczenia mieszkania w obrębie 50 metrów.

Uczestnik wniósł o oddalenie wniosku w całości oraz wskazał, że stał się osobą bezdomną.

W dalszym toku postępowania stanowisko stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

F. M. i Z. M. (1) są małżeństwem. Zamieszkują wspólnie w lokalu mieszkalnym nr 17a położonym w S. przy al. (...). Lokal ten stanowi własność Gminy M. S. i małżonkowie zajmują go na podstawie umowy najmu. Wraz z nimi zamieszkuje ich syn D. M..

Stale miesięczne opłaty związane z lokalem wynoszą 428,09 zł. Dodatkowo dochodzą opłaty za gaz, prąd oraz ewentualne dopłaty do zużytej wody.

Dowód:

- decyzja z 1 sierpnia 1992 r. – k. 7,
- zawiadomienie z 20 września 2021 r. o wysokości opłat – k. 21,
- zeznania F. M. – k. 53-54, e-protokół (...):07:45-00:23:21 – k. 60,
- zeznania D. M. – k. 112v, e-protokół (...):08:55 – 00:20:58.

Małżeństwo wnioskodawczyni i uczestnika nie było zgodne, małżonkowie kłócili się, szczególnie na tle zdrady Z. M. (1).

W okresie od maja 2019 r. do 29 czerwca 2021 r. zachowanie Z. M. (1) zaczęło się pogarszać. Wielokrotnie wszczynał awantury z błahych powodów, podczas których groził F. M. uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem jej życia, które to groźby wzbudziły w niej uzasadnioną okolicznościami obawę ich spełnienia. Groził kobiecie „roztrzaskaniem łba młotkiem” i wyrzuceniem przez okno „jak szmatę”. Ponadto znieważał kobietę słowami powszechnie uznanymi za wulgarne i obelżywe. Do zdarzeń tych dochodziło w mieszkaniu małżeństwa oraz na terenie ogródków działkowych.

Mężczyzna oskarżał również F. M. o próby otrucia go i wyrzucał przygotowywane przez żonę posiłki.

F. M. z powodu tego zachowania i gróźb obawia się Z. M. (1), w tym dalszego wspólnego z nim zamieszkiwania.

Dowód:

- postanowienie z 12 lipca 2021 r. – k. 5-6,
- zeznania F. M. – k. 53-54, e-protokół (...):07:45-00:23:21 – k. 60,
- zeznania D. M. – k. 112v, e-protokół (...):08:55 – 00:20:58,
- zeznania A. M. – k. 165-166v,
- uzupełniające zeznania F. M. – k. 226-227v.

W dniu 29 czerwca 2021 r. Z. M. (1) kierował wobec F. M. groźby pozbawienia życia, używając słów „utnę ci łeb”, trzymając w ręku siekiere. Do zdarzenia tego doszło na terenie ogródków działkowych. Kobieta uciekła wówczas do domu.

Dowód:

- postanowienie z 12 lipca 2021 r. – k. 5-6,
- zeznania F. M. – k. 53-54, e-protokół (...):07:45-00:23:21 – k. 60,
- oświadczenie A. W. – k. 108,
- zeznania A. W. – k. 199-200,
- zeznania D. M. – k. 112v, e-protokół (...):08:55 – 00:20:58,
- zeznania A. M. – k. 165-166v,
- uzupełniające zeznania F. M. – k. 226-227v.

Postanowieniem z 12 lipca 2021 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin – Ś. w S. w postępowaniu 1 Ds 2456/2021 zastosował wobec Z. M. (1) środki zapobiegawcze w postaci:

1. dozoru Policji – poprzez stawiennictwo raz w tygodniu w komisariacie Policji S. – Ś. w S.,
2. nakazu okresowego opuszczenia w dniu 12 lipca 2021 r. lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną F. M. położonego w S. przy al. (...) na okres 3 miesięcy, tj. od dnia 12 lipca 2021 r. do dnia 10 października 2021 r.,
3. zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną F. M. osobiście oraz za pomocą środków elektronicznego przekazu, w tym telefonów komórkowych, wiadomości tekstowych, wiadomości e-mail jak również za pośrednictwem komunikatorów internetowych,
4. zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej F. M. na odległość mniejszą niż 100 metrów.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że materiał dowodowy sprawy w wysokim stopniu wskazuje na popełnienie przez Z. M. (1) przestępstwa z art. 207 §1 k.k.

F. M. w tym czasie została objęta procedurą niebieskiej karty.

Pismem z dnia 30 września Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin – Ś. w S. poinformował F. M., że środek zapobiegawczy w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej F. M. na odległość mniejszą niż 100 metrów nie jest ograniczony w czasie i będzie obowiązywał dopóki Prokurator go nie uchyli.

Dowód:

- postanowienie z 12 lipca 2021 r. – k. 5-6,
- pismo z 15 września 2021 r. – 22,
- zawiadomienie z 30 września 2021 r. – k. 6.

1 września 2021 r. F. M. wniosła pozew o rozwiązanie małżeństwa ze Z. M. (1) z winy pozwanego.

W okresie od 28 września 2021 r. do 23 listopada 2021 r. F. M. brała udział w zajęciach Grupy Psychoedukacyjnej dla Osób Doznających Przemocy.

Dowód:

- zaświadczenie z 23 listopada 2021 r. - k. 24,
- pozew o rozwód – k. 212-213.

W grudniu 2021 r. F. M. zainicjowała postępowanie o wymeldowanie Z. M. (1) z lokalu mieszkalnym nr 17a położonym w S. przy al. (...).

Decyzją z 23 grudnia 2021 r. Prezydent Miasta S. orzekł o wymeldowaniu Z. M. (1) z lokalu mieszkalnym nr 17a położonym w S. przy al. (...).

Dowód:

- zawiadomienie z 8 grudnia 2021 r. – k. 23,
- decyzja z 23 grudnia 2021 r. – k. 48-50.

Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin – Ś. w S. w postępowaniu 1 Ds 2456/2021 złożył do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie wnioski o umorzenie postępowania karnego i zastosowanie środka zabezpieczającego na podstawie art. 324 k.p.k.

Postanowieniem z 5 maja 2022 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w sprawie IV K1218/21 po rozpoznaniu sprawy Z. M. (1), podejrzanego o to, że w okresie od maja 2019r. do 29 czerwca 2021r. w S., w mieszkaniu przy ul. (...) oraz na terenie ogródków działkowych przy ul. (...) znęcał się psychicznie nad osobą najbliższą – żoną F. M. w ten sposób, że wielokrotnie wszczywał awantury z błahych powodów, podczas których groził F. M. uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem jej życia, które to groźby wzbudziły w niej uzasadnioną okolicznościami obawę ich spełnienia, w tym w dniu 29 czerwca 2021r. kierował wobec pokrzywdzonej groźby pozbawienia życia trzymając w ręku siekiere, a nadto w ww. okresie wielokrotnie znieważał pokrzywdzoną słowami powszechnie uznanymi za wulgarne i obelżywe, to jest o czyn z art. 207 §1 k.c. i postanowił w punktach I i II:

I. umorzyć postępowanie karne wobec Z. M. (1);

II. zastosować wobec Z. M. (1) środek zabezpieczający w postaci terapii.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd wskazał, że: „Z. M. (1) stanął pod zarzutem popełnienia czynu kwalifikowanego z art. 207 §1 k.k. Mając na uwadze materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w postaci zeznań świadków, a w szczególności pokrzywdzonej, fakt popełnienia zarzucanego Z. M. (1) czynu nie budzi wątpliwości. Również nie budzi wątpliwości opinia biegłych psychiatrów, wydana na skutek sądowo-psychiatrycznego badania Z. M. (1). Z opinii tej wynika, iż jest on osobą chorą na psychozę w postaci organicznych zaburzeń urojeniowych, wobec czego w chwili popełnienia czynu miał on zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Zdaniem biegłych Z. M. (1) powinien zostać objęty farmakoterapią w warunkach ambulatoryjnych. W ocenie Sądu zaistniały w przedmiotowej sprawie warunki do umorzenia postępowania. Wobec niepoczytalności

sprawca nie popełnia przestępstwa a tym samym prowadzone wobec niego postępowanie karne należało umorzyć. Z. M. (1) jest osobą u której stwierdzono chorobę psychiczną w postaci organicznych zaburzeń urojeniowych. Dlatego zdaniem biegłych powinien być poddany terapii. Zgodnie z treścią art. 93b § 1 kk Sąd orzeka środek zabezpieczający wobec sprawcy, co do którego umorzono postępowanie o czyn zabroniony popełniony w stanie niepoczytalności, gdy jest to konieczne, aby zapobiec ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego, a inne środki prawne nie są wystarczające. Konieczność zastosowania wobec Z. M. (1) terapii celem zapobieżenia ponownemu popełnieniu przez niego czynu zabronionego wynika z opinii biegłych zarówno psychiatrów jak i psychologa. Mając na uwadze powyższe zdaniem Sądu zaistniały przesłanki do zastosowania wobec Z. M. (1) środka zabezpieczającego w postaci terapii.”.

Orzeczenie to uprawomocniło się 23 czerwca 2022 r.

Dowód:

- zawiadomienie z 28 grudnia 2021 r. – k. 47-47v,
- postanowienie z 5 maja 2022 r. – k. 224-224v.

F. M. ma 65 lat. Z zawodu jest pracownikiem fizycznym. Jest osobą o lekkim stopniu niepełnosprawności od 45 roku życia. Jest schorowana – cierpi na zakrzepowe zapalenie żył udowej i podkolanowej prawej, nietrzymanie moczu, nadciśnienie tętnicze i niedoczynność tarczycy. W 2019 r. przeszła zabiegi łyżeczkowania macicy oraz usunięcia polipa.

Wnioskodawczyni utrzymuje się z emerytury, której wysokość od 1 marca 2021 r. wynosi 1.145,28 zł. Dochód ten bywa niewystarczający do pokrywania opłat związanych z zajmowanym mieszkaniem. Gdy małżonkowie zamieszkiwali razem, Z. M. (1) dokładał się do rachunków. Do rachunków tych dokładał się również ich syn D. M..

Dowód:

- decyzja z 1 marca 2021 r. – k. 8,
- zestawienie transakcji – k. 9,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 1 października 2014 r. – k. 10-11,
- dokumentacja medyczna – k. 12-16,
- karty informacyjne leczenia szpitalnego – k. 17-20v,
- zeznania F. M. – k. 53-54, e-protokół (...):07:45-00:23:21 – k. 60,
- częściowo zeznania Z. M. (1) – k. 53-54, e-protokół (...):23:21-00:40:09 – k. 60.

Po zdarzeniach z czerwca 2021 r. Z. M. (1) przeszedł konsultacje psychiatryczne. Lekarz przepisał mu leki, których mężczyzna nie zażywał regularnie. Okłamywał rodzinę, że leki zażywa. Ostatecznie zrezygnował z dalszych konsultacji i leczenia stwierdzając, że leczenia nie potrzebuje.

Dowód:

- zeznania F. M. – k. 53-54, e-protokół (...):07:45-00:23:21 – k. 60,
- zeznania D. M. – k. 112v, e-protokół (...):08:55 – 00:20:58,
- zeznania A. M. – k. 165-166v.

Z. M. (1) ma 67 lat. Utrzymuje się z emerytury wysokości 1.850 zł. Po opuszczeniu lokalu mieszkalnego nr 17a położonego w S. przy al. (...) zamieszkuje w różnych miejscach, hotelach, schroniskach, czasami jest bezdomnym. Mężczyzna choruje psychicznie. Ma stwierdzone ograniczone zaburzenia urojeniowe podobne do schizofrenii. Orzeczeniem z 15 marca 2022 r. zakwalifikowano go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, orzeczenie to zapadło na podstawie dokumentacji psychiatrycznej i psychologicznej.

Dowód:

- częściowo zeznania Z. M. (1) – k. 53-54, e-protokół (...):23:21-00:40:09 – k. 60,
- częściowo zeznania Z. M. (1) – k. 225-226,
- zaświadczenie lekarskie – k. 70,
- karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 71-72, 85-88,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 15 marca 2022 r. – k. 184.

Z. M. (1) aktualnie nie zamieszkuje w lokalu mieszkalnym nr 17a położonym w S. przy al. (...).

Dowód:

- zeznania F. M. – k. 53-54, e-protokół (...):07:45-00:23:21 – k. 60,
- częściowo zeznania Z. M. (1) – k. 53-54, e-protokół (...):23:21-00:40:09 – k. 60,
- częściowo zeznania Z. M. (1) – k. 225-226.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Podstawą prawną złożonego wniosku są przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.), dalej ustawa.

Zgodnie z art. 11a ust. 1 ustawy, jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta tą przemocą może żądać, aby sąd, właściwy według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1575, 1578 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11) o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał go do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Zgodnie 11a ust. 2 pkt 2 ustawy przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku, gdy członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie opuścił wspólnie zajmowane mieszkanie.

Przesłankami niezbędnymi do zobowiązania do opuszczenia mieszkania na podstawie wskazanych przepisów są:

- sprawca przemocy musi być członkiem rodziny (w rozumieniu ustawy) ofiary przemocy;
- sprawca przemocy i ofiara przemocy muszą w czasie jej stosowania wspólnie zajmować mieszkanie;
- zachowanie sprawcy przemocy czyni wspólne zamieszkiwanie szczególnie uciążliwym.

Wskazane przesłanki muszą wystąpić łącznie.

Podkreślenia wymaga, iż art. 11a u.p.p.r. jest przepisem szczególnym i jako taki nie może być interpretowany rozszerzająco. Przedmiotowy przepis nie może być stosowany w każdej sytuacji istnienia konfliktu pomiędzy wspólnie zamieszkującymi uczestnikami, a jedynie w sytuacji stosowania przemocy przez jednego z domowników nad innym i istnienia wyraźnej relacji – sprawca przemocy i ofiara. (por. Postanowienie SO Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 2 lipca 2019 r., sygn. akt IV Ca 712/19, Legalis 2242896).

W odniesieniu do pierwszej przesłanki definiując pojęcie członka rodziny art. 2 pkt 1 ustawy odsyła do treści art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, ze zm.) rozszerzając jednocześnie zawarty w treści tego przepisu katalog osób najbliższych, tj. małżonka, wstępnego, zstępnego, rodzeństwa, powinowatych w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostającej w stosunku przysposobienia oraz jej małżonka, a także osoby pozostającej we wspólnym pożyciu o inne osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące.

Wskazana przesłanka nie była kwestią sporną w sprawie. Wnioskodawczyni jest małżonką uczestnika.

Drugim warunkiem zastosowania przepisu art. 11a ustawy jest wspólne zajmowanie mieszkania. Wskazać w tym miejscu należy, że nakaz opuszczenia lokalu w ww. trybie jest możliwy nawet, gdy prawo do zajmowania lokalu (czy to własności, najmu lub użyczenia) przysługuje wyłącznie osobie, wobec której Sąd orzekł o obowiązku opuszczenia mieszkania, albowiem przedmiotowy nakaz nie ma charakteru eksmisji, ani nie pozbawia osoby, wobec której został orzeczony, tytułu prawnego do lokalu. Na mocy ustawy o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 30 kwietnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 956) do ustawy dodano art. 11a ust. 2 pkt 2, zgodnie z którym przepis ust. 1 (art. 11a) stosuje się również w przypadku, gdy członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie opuścił wspólnie zajmowane mieszkanie. Przed wprowadzeniem ww. nowelizacji wspólne zamieszkiwanie sprawcy i ofiary przemocy w rodzinie było sine qua non nakazania opuszczenia mieszkania na podstawie przepisu art. 11a ust. 1 ustawy. Rodziło to liczne problemy, albowiem wystarczającym było, aby sprawca przemocy czasowo opuszczał lokal na czas wydawania rozstrzygnięcia, co skutkowało odpadnięciem przesłanki wspólnego zajmowania lokalu, a w konsekwencji powodowało oddalenie wniosku, pomimo spełnienia pozostałych przesłanek.

W sprawie nie było spornym, że wnioskodawczyni zamieszkuje w lokalu przy al. (...) w S. i nie zmienia tego czasowe przebywanie na działce rekreacyjnej w okresie letnim. Zgodnie bowiem z art. 25 k.c. miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Nie było również spornym, że lokal ten zajmuje uczestnik, jako jeden z jego najemców. Trzyma tam swoje rzeczy i chce wrócić do lokalu. Jak już wskazano, bez znaczenia jest, że aktualnie uczestnik faktycznie w lokalu nie mieszka. Dlatego też uznać należało, że druga przesłanka zastosowania przepisu art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w niniejszej sprawie również jest spełniona.

W zakresie trzeciej przesłanki trzeba wskazać w pierwszej kolejności, że zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy poprzez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Do skutecznego domagania się usunięcia danej osoby z miejsca zamieszkania w tym trybie art. 11a ustawy konieczne jest zatem, aby zachowanie sprawcy dawało podstawy do jego zakwalifikowania jako przemocy w rozumieniu ustawy. Po drugie zaś zachowanie to musi czynić wspólne zamieszkiwanie szczególnie uciążliwym. Jak wskazuje się w doktrynie zachowanie to musi bowiem przybrać taką postać, aby powstał skutek w rodzaju szczególnej uciążliwości. Sama konieczność zamieszkiwania z osobą wrogo nastawioną, nieżyczliwą, która nie współpracuje w utrzymaniu wspólnie zajmowanej nieruchomości, stanowi uciążliwość. Przybierze ona postać szczególnej uciążliwości np. w momencie, gdy osoba ta zagraża poczuciu bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą w rodzinie lub uniemożliwi korzystanie ze wspólnych pomieszczeń lub urządzeń (G. Wrona, Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Komentarz, Warszawa 2019, Legalis).

Uczestnik w swoim stanowisku zaprzeczył okolicznościom stosowania wobec wnioskodawczynie przemocy i gróźb, w tym gróźb pobawienia życia. Uczestnik przedstawił własny przebieg wzajemnych relacji stron. Ponadto wskazywał na swoją sytuację zdrowotną i mieszkaniową.

W ocenie Sądu materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie pozwala na ustalenie, iż zachowanie uczestnika Z. M. (1) względem wnioskodawczynie F. M. wypełniało znamiona przemocy z art. 2 ust 2 ustawy i że zachowanie to czyniło wspólne zamieszkiwanie szczególnie uciążliwym, co czyni wniosek zasadnym.

Spełnienie powyższej przesłanki zostało przez wnioskodawczynię wykazane poprzez złożone dokumenty oraz zeznania świadków i samej wnioskodawczynie.

Złożone dokumenty były dla Sądu wiarygodne w całości. Strony nie kwestionowały ich prawdziwości; nadto kluczowe dokumenty dotyczące przebiegu i wyniku postępowania karnego mają charakter dokumentów urzędowych, co nadaje im wyższej mocy dowodowej. Sąd nie poczynił ustaleń faktycznych jedynie co do dokumentów prywatnych – k. 110 i billingów – k. 111. Pismo z k. 100, który miał stanowić pismo uczestnika do wnioskodawczynie, jest jedynie fragmentem jakichś prywatnych zapisków, o znikomej wartości dowodowej. Z kolei bilingi – k. 111 nie wnoszą do sprawy istotnych okoliczności, nie wiadomo czego mają dotyczyć, tzn. co było przedmiotem rozmów i jaka była treść wiadomości. Jest to jedynie dowód komunikowania się pomiędzy sobą użytkowników określonych numerów telefonów.

Postępowanie karne wobec Z. M. (1) zostało co prawa umorzone, ale zastosowano wobec niego środki zabezpieczające w postaci terapii. Jak wynika zaś z ustaleń sądu karnego podejrzany popełnił zarzucany mu czyn, jednakże z uwagi na jego stan zdrowia psychicznego nie popełnił on przestępstwa. Zgodnie z art. 31 §1 k.k., do którego odsyła art. 93c pkt 1 k.c., nie popełnia przestępstwa, kto, z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych, nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem.

Ustalenia sądu karnego co do stosowania wobec wnioskodawczynie przemocy psychicznej i gróźb potwierdziły się w niniejszym postępowaniu, a dodatkowo wykazana została przesłanka szczególnej uciążliwości wspólnego zamieszkania. Potwierdziły się również ustalenia co do stanu zdrowia psychicznego uczestnika. Co prawda w niniejszej sprawie nie przeprowadzono dowodu z opinii białych sądowych na tę okoliczność, ale sam uczestnik wskazywał na swoją chorobę, złożył dokumentację medyczną, a jak wynika z zeznań świadków, nie chciał się leczyć.

Całościowa analiza materiału dowodowego sprawy wskazuje na prawdziwość twierdzeń wniosku nie tylko co do tego, że w okresie od maja 2019 r. do 29 czerwca 2021 r. zachowanie Z. M. (1) wobec F. M. stanowiło stosowanie przemocy w rozumieniu ustawy, a także, że w dniu 29 czerwca 2021 r. mężczyzna groził jej pozbawieniem życia. W stosunkach stron widoczna jest konieczna dla przyjęcia znęcania się relacja sprawca – ofiara. Ustalenia te, pokrywające się z ustaleniami sądu karnego, Sąd poczynił na podstawie zeznań świadków D. M., A. M. i A. W..

W całości wiarygodne były zeznania D. M.. Świadek zeznał co prawda, że pomiędzy stronami dochodziło też do wzajemnych kłótni i złościwości, ale świadek opowiadał wówczas o ogólnych relacjach stron, wybiegając poza ok 2 letni okres poprzedzający złożenie wniosku. Na pytanie sądu o inicjatora tych późniejszych kłótni wskazał uczestnika, zaś na pytania o ostatnie dwa lata wskazał, że „tata stwarza zagrożenie dla mamy”, a także, że obawia się o mamę z uwagi na chorobę taty.

W całości wiarygodne były zeznania A. M.. Świadek ten w podsumowaniu swoich zeznań wskazała, że wspólne zamieszkiwanie stron nie będzie dla wnioskodawczynie bezpieczne. Również zeznania A. W. były wiarygodne w całości. Wbrew zarzutom uczestnika świadek nie relacjonował informacji uzyskanych od wnioskodawczynie. A. W. wskazała bowiem, że to uczestnik opowiedział jej o sytuacji z siekiera, a dopiero następnie świadek zadzwoniła do wnioskodawczynie.

Zeznania ww. świadków są ponadto logiczne, spójne i konsekwentne. Korespondują z pozostałym materiałem dowodowym sprawy, w szczególności przebiegiem i wynikiem postępowania karnego.

Nieprzydatne okazały się jedynie zeznania Z. M. (2). Świadek ten zeznała, że nie ma wiedzy o okolicznościach istotnych dla rozstrzygnięcia. Jej zeznania, w których wskazywała, że nie była świadkiem negatywnego zachowania uczestnika nie dowodzą, że ich nie było, a jedynie, że świadek ich nie widziała. Jest to możliwe już chociażby dlatego, że świadek zeznała równocześnie, że nie bywa na działce codziennie. Uczestnik twierdził, że kobieta była świadkiem zdarzenia z 29 czerwca 2021 r., jednak Z. M. (2) temu zaprzeczyła, a brak jest okoliczności mogących świadczyć o tym, że świadek mija się z prawdą.

Zeznania stron należało ocenić z ostrożnością, jako że pochodziły od osób zainteresowanych wynikiem postępowania i zaangażowanych w nie emocjonalnie.

Zeznania wnioskodawczynie były dla Sądu wiarygodne w całości. Relacja wnioskodawczynie znalazła bowiem pokrycie w zeznaniach świadków, zaś pozostałe okoliczności co do swojego stanu zdrowia i sytuacji finansowej oraz mieszkaniowej wnioskodawczynie wykazała również za pomocą dokumentów.

Za wiarygodne w części Sąd uznał natomiast zeznania uczestnika, dając im wiarę jedynie w części co do stanu zdrowia i sytuacji finansowej oraz mieszkaniowej, które znajdowały potwierdzenie w innych dowodach. Natomiast nieprzekonujące były zeznania uczestnika co do jego wersji przebiegu wydarzeń i relacji stron. Poza zeznaniami uczestnika brak jest jakichkolwiek innych dowodów potwierdzających jego zeznania. Przy czym dla sądu nie był to brak prawdopodobności uczestnika, a jedynie jego subiektywna ocena stanu faktycznego i jego przedstawienie ze swojego punktu widzenia. Sąd miał również na uwadze fakt, iż u uczestnika stwierdzono psychozę podobną do schizofrenii, co uzasadnia bardzo ostrożną ocenę jego zeznań, tym bardziej, iż były one odmienne od zeznań świadków w osobach dzieci wnioskodawczynie i uczestnika oraz samej wnioskodawczynie.

Uczestnik jest osobą, która cierpi na zaburzenia psychiczne mogące stanowić zagrożenie dla wnioskodawczynie, czego eskalacją było zdarzenie z 29 czerwca 2021 r. Wymaga leczenia, które dotychczas ignorował i nie przyjmował zapisanych mu leków. Takie też ustalenia i wnioski poczynił sąd karny kierując uczestnika na terapię. Wbrew twierdzeniom uczestnika okoliczność ta nie stanowi przesłanki przemawiającej za oddaleniem wniosku, a przeciwnie, jeszcze bardziej wniosek ten uzasadnia. Uczestnik zdaje się bowiem nie być w pełni świadomy swojego zachowania, a jednocześnie odmawiał leczenia; na chwilę zamknięcia rozprawy uczestnik nie rozpoczął jeszcze terapii orzeczonej przez sąd rozpoznający sprawę karną; nie wiadomo również, czy terapia ta przyniesie oczekiwane efekty. Jednocześnie zdarzenie z 29 czerwca 2021 r. budzi w ocenie Sądu uzasadnioną obawę, że Z. M. (1), po ewentualnym powrocie do wspólnie zajmowanego lokalu, nadal będzie stanowił zagrożenie dla wnioskodawczynie. Wskazała ona bowiem, że uczestnik jest osobą mściwą. Wnioskodawczynie boi się uczestnika, zaś ich dzieci obawiają się wspólnego zamieszkiwania rodziców. Sąd w niniejszej sprawie stanął przed decyzją, czy dobrem, któremu należy dać ochronę, jest zdrowie i życie wnioskodawczynie, czy umożliwienie uczestnikowi zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Mając na uwadze, że zdrowie i życie są wartością najwyższą, której, w razie utraty, nie można przywrócić, zaś uczestnik częściowo radzi sobie poprzez korzystanie z pomocy społecznej lub usług hotelarskich, Sąd doszedł do przekonania, że wniosek musi zostać uwzględniony.

Zaznaczyć przy tym należy, że niniejsze postanowienie nie ma charakteru ostatecznego. Stosownie bowiem do art. 560 [7] §2 zd. 2 k.p.c. postanowienie o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia sąd może zmienić lub uchylić w razie zmiany okoliczności, nawet gdy jest prawomocne. Taką zmianą okoliczności może być np. skuteczne przejście terapii, stosowanie zaleceń lekarskich i regularne przyjmowanie leków. Ponadto, co już wskazywano, postanowienie to nie pozbawia uczestnika tytułu prawnego do lokalu.

Podsumowując powyższe Sąd uznał, że zachodzą uzasadnione podstawy do nakazania Z. M. (1) opuszczenia lokalu położonego w S. przy (...)/17a, albowiem uczestnik swoim zachowaniem dopuszcza się wobec wnioskodawczynie przemocy oraz stanowi zagrożenie, których stopień uciążliwości uzasadniają nakazanie mu natychmiastowego opuszczenia lokalu i jednocześnie jego bezpośrednio otoczenia, mając na uwadze, że realizacja wydanego postanowienia ma dać wnioskodawczynie realne poczucie bezpieczeństwa.

W punkcie 2. postanowienia Sąd przyznał pełnomocnikowi z urzędu uczestnika wynagrodzenie w kwocie 147,60 zł - zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez skarb państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. Zgodnie z Rozdziałem II - §14 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia opłata za prowadzenie sprawy z zakresu postępowania nieprocesowego w sprawie niewymienionej odrębnie wynosi 120 zł. Przyznaną kwotę należało podwyższyć o kwotę podatku od towaru i usług, tj. o 23%, zgodnie z §4 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Tak argumentując należało orzec jak w sentencji.

Sędzia Małgorzata Janik-Białek